

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

As „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egyes évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolvas szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A legnagyobb veszedelem ellen.

Egy társadalmi akció.

Társadalmunk minden tagjának nyilvánva.

Székelyudvarhely nov. 20.

Székelyudvarhely város társadalma körében visszhangra talált a József főherceg Szanatorium egyesület azon üdvös mozgalma, melyet a tüdővész, a pusztító kór ellen indított. Lelkes asszonyok és férfiak vették kezükbe az ügyet, hogy Székelyudvarhely város társadalmának módot adjanak filléreikkel hozzájárulni ahhoz a szent célhoz, melyben ma az ország minden valamirevaló város társadalma tevékenységet fejt ki: küzdeni minden lehető módon korunk legnagyobb betegsége ellen.

Mert nem a háború a népnek legnagyobb veszedelme. Nem is a kolera, nem a dögvész, sem az annyira rettegett fertőző betegségek tulnyomó része. Mindezek félelmesek, pusztítók, de vagy el lehet őket kerülni okossággal, mérséklettel vagy csak olyan ritkán jelennek meg az emberek között, hogy egész emberöltőn át van idejük a nemzedékeknek kiheverni pusztításait, rombolásait.

De van egy rettenetes kórság, amely közöttünk lakik, mely napról-napra könyörtelenül szedi áldozatait, anélkül, hogy a népek és nemzetek tudatával bírnának borzasztó pusztító erejének s annak, hogy minden egyes ilyen beteg magában hordja öntudatlanul ezer meg ezer embertársa megbetegedésének okát.

Ez a kórság a tüdővész, mely mellett eddig a társadalom közönnnyel, összetett kézzel állt s haladt el mindennapi útjában.

Látjuk minden nap, minden lépten-nyomon a halovány, beesett arcú alakokat, akik rejtegetve köhítenek egyet, ha mellettünk elhaladnak. Látjuk a lázasan kipirult sárga arcú embereket s azt mondjuk rájuk szánalommal, hogy szegény bizonyosan beteg! Nemcsak magának beteg, hanem a társadalomnak is, amelyben él, mert nemcsak a saját élete szélrózsa utolsó lobogását figyeli és érzi, hanem ha nem elég vigyázó értelmes, kockáztatja a hozzá legközelebb állók, sőt a vele nem is érintkezők egészségét.

A tüdővészről az orvostudomány konstataulta, hogy fertőző betegség, mely egy baktérium-fajnak a terjedésével a legegészségesebb tudót is megtámadhatja. Egy szélrohám az utcán százezer millió láthatatlan porzemcsét visz a levegőbe. Ezt az egészséges ember belelélegzi, mert lélegzetet venni muszáj, az elől nincs menekvés. Abban a belelélegzett porban bizonyosan van egy fertőző bacillus, mely ha jó helyre talál a tüdőben, befészkel magát s a legkitűnőbb szövet tönkre morzsolja rövid idő alatt.

Es veszedelem ellen tehát senki sincs megvédve a földön.

És eddig tétlenül, keleti apátiával néztük a pusztulást.

Az utóbbi időkben hangzik fel egyre kiáltóbban, egyre sürgetőbben a szózat: embertár-

sak, honfitársak védekezettek a legnagyobb veszedelem ellen. És erre legfőbb szükség is van. Hisz hazánkban a tuberkulózis olyan népcsapás, amely mellett eltörpül minden s a József királyi herceg Szanatorium Egyletnek igaza van, amikor gyászkeretes emlékeztetőket küld szét, amelynek adakozásra szólítanak, mert hetvenhét-ezer ember elpusztulása egy évben, egy betegségben oly nemzeti csapás, amelynek leküzdésén egyesült erővel kell munkálni állam és társadalomnak egyaránt. Mert ez nemcsak hetvenhét-ezer gyászborult családot, de legalább tízszer annyit jelent. Nagyon kis szám az, ha létszázerezezer becsülöm a hazánkban tuberkulózisban szenvedő betegeket.

Szóval a József főherceg tudósanzanatorium támogatása olyan társadalmi feladat, melyből mindenki ki kell vegye részét; szegény, gazdag, ki-ki tehetsége szerint!

És erre kíván módot nyújtani dr. *Bodolla* Gáborné urnó, ki a mozgalom élén áll, egy olyan jótékony célú estély keretében, ahol megjelenik polgárság, középosztály kivétel nélkül és mind-mind lerakja fillereit az áldozat oltárán s így támogatni fogja a Szanatorium-egyesületet emberfeletti munkájában.

Midőn e sorokat írjuk még niúcsan megállapítva, mi lesz, hol lesz az az estély, csak az idő pontja van kitűzve január 9-ikére, és az bizonyos, hogy kellő szellemi ellenértéket fog szolgáltatni a befizetett fillérékért. A most megindult mozgalomban egyelőre csak az fontos, lényeges, hogy ez estélyen meg kell jelennie minden kötelesség tudó olyan emberek, ki az emberi névre számot akar tartani. Mert az egészséges embernek a tüdővész a legveszedelmesebb ellenfele az életben, mert nem tudja, hol éri a betegség csirája s ezért az egészséges embernek önmaga iránti legbensőbb kötelessége, hogy a betegek kigyógyítását elősegítse.

Karácsonyi bazár Székelyudvarhelyt.

Székelyudvarhely, nov. 21.

A székelyudvarhelyi Székelytársaság legutóbb tartott ülésében a mindennapi életbe vágó olyan kezdeményezéssel állott elő, mely méltán tarthat igényt a közönség osztatlan érdeklődésére.

Nem kevesebbről van szó, mint a mi saját iparunk s így háziiparunk komoly és anyagilag való támogatásárol egy karácsonyi bazár keretében. Igaza van a Székely Társaságnak, mert ha valahí, most, karácsony előtt, kell életet lehelni abba az unos-utig hangoztatott szállóigébe, hogy: pártoljuk a honi ipart!

El kell kövtenünk mindent, hogy a hol csak lehet, magyar gyártmányt vásároljunk. Ugy kell tennünk mindnyájunknak, a hogy azok a fanatikus hazafiak cselekszenek, a kik inkább nem vásárolnak, mintsem hogy pénzüket külföldi portékáért adják oda!

A magyar iparpártolás csak akkor válik komoly dologgá, ha előbb mi magunk megváltozunk. Be kell látnunk, hogy a világversennyel, a közös vámterülettel és a tömérdek egyéb baj-

jal küzdő magyar ipar lakomából, ünnepi dikcióból, ha mindjárt érte áradoznak is, meg nem él.

A magyar ipart nem dicsérni, hanem pártolni kell éjjel-nappal fanatikus módon. De addig is, a míg ráléphetünk az önálló vámterület megváltó mezejére, nekünk kell *társadalmi* uton legalább részben megteremtünk az önálló vámterület.

Erkölcsei kötelességünk legyen tehát a mostan készülő bazárba a házi iparcikknek vásárlása. A művelt közönség azonban mindig, a mikor teheti, magyar cikket vásároljon. De, hogy ezt megtehessek, meg kell változnunk. A kényelmességet, a külföldi iránt érzett elfogultságot örökre le kell vetkőznünk, hogy érezze mindenki, hogy itt új, egészséges, meg nem alkuvó iránnyal áll szemben, a melynek meghódolni Istennek tetsző cselekedet. Minden magyarnak ugy kell viselkednie, mintha ő maga is magyar gazda, magyar iparos, magyar kereskedő volna, a ki, ha idegen cikket vásárol, voltaképpen magát károsítja meg. A közömbös, a világpolgári gondolkodásut is erre kell kényszeríteni, hadd válják az egész mozgalom nemes szent beületté. Így kell, hogy legyen a karácsonyi ajándéktárgyak beszerzésével is. E téren föltétlenül meg kell változnunk. Sokszorosan nagyobb áldozatot kell hoznunk, mint eddig. A mai támogatás csak morzsákat juttat. Morzsákból pedig ugy megnöni, hogy másokkal is versenyre kelhessen az iparos — lehetőség. Mi pedig ezt követeljük. Azt akarjuk, hogy pár évtizedes iparunk magától legyen alkalmas a versenyre, akkor aztán majd támogatjuk.

A külföld megfordítva cselekedett. Ott előbb támogatták a hazait és csak mikor megerősödött, bocsátották szárnyra. Anglia, Franciaország békés századokon át fejlődött oda, a hol ma van. Ausztria ipara is legalább százötven éves, pedig Ausztriában az udvartól az utolsó parasztig mindenki mindent elkövetett, hogy megerősödjék. Kiváltságokat, szabadsalmakat, védővámokat, kész külföldi iparosokat adtak, csak hogy lábra álljon a dédelgetett osztrák ipar. Ausztriában 1749-ben császári rendelet kétszáz arany büntetéssel sújtja azt, a ki jobb szövétből csináltat ruhát, mint az osztrák s a szabót ezenfelül még el is zárják. II. József a föl-oszlatot kolostorok javait külföldről hozott iparosoknak adja át, így lendült föl az osztrák szövő fonóipar. Cromwel az 1651-ben kelt hajózó törvénnyel azzal tette honfitársait kereskedő néppé, hogy Angolország területéről a külföldi kereskedőt elriasztotta. Így lett az angol pár válságos év lezajlása után szükségből tengeri kereskedővé Anglia világkereskedelme tehát kétszázötvennégy éves, míg a mi kereskedelmünkről iparunkról csak Széchenyi föllépése, jobban mondva 1867. óta lehet szó. S míg Anglia kereskedése, Hollandiát nem számítva, szinte verseny nélkül állott, míg az angol, francia ipart óriási tőke, királyi, főúri, főpapi, polgári áldozat fejlesztette — addig a szegény magyar ipart az ég is húzta . . . Amazokat *mesterségesen*

fejlesztették, a magyart Ausztria kedvéért messzereszen elnyomták . . .

S mégis mi történt? Nagy, bámulatos haladás. Olyan, a mit mi még mindig nem tudunk méltányolni. Az történt, hogy a mindeniktől elhagyott, lenézett magyar ipar az 1900-ik évi párisi kiállításon ezernégyszázharmincz kitüntetésben részesült, a hol a versenyző negyven állam között az osztrák ipart messzire elhagyva, ötödik helyre emelkedett. Ebből világosan kitűnik, hogy teremteni, dolgozni, jól tudunk, hogy iparosaink jó szakemberek, csak az értékesítésben, a reklám és főképp az *iparpártolás* terén vagyunk még nagyon hátul. E bajon kell tehát mielőbb segítenünk.

A ki tehát ezek után is csak a hazai ipartól várja a dolgok jobbrafordulását, olyat tesz, mintha a koldus gyermektől annyi műveltséget követelne, mint az uri gyermektől. A magyar ipar koldusfiú, dus hazájában csak száraz kenyér az osztályrésze s ezt is felpanaszolva kapja . . . Pedig minden körülmény között, a hazafiságra való hivatkozás nélkül is megérdemli a legmesszebb menő támogatást.

Itt tisztán csak a társadalom segíthet rajtunk.

Tegyünk meg tehát most, karácsony előtt, a mikor karácsonyi ajándékok címén czekeket adunk ki — minden lehető a magyar ipar érdekében.

Csak magyar gyártmányu ajándékkal kedveskedjünk.

A karácsonyi ajándék a szeretet, a figyelem jele. Ennélfogva a könyv, a hazai gyermekjáték, a háziipari cikk, a székely szöttes, a finomabb asztalos, kárpitos, esztergályos, szabó stb. munka épp úgy megteszi a maga hatását, mint a legdrágább külföldi műipari cikk. Nincs az a város, az a nagyobb község, a hol egy egy jóra való mintaiparos karácsonyi ajándéknak valót ne tudna készíteni. Még a gyermekjáték-*ipar* is elég fejlett. A békéscsabai gyermekjátékgár például olyan szép dolgokat árul, hogy becsületére válnék bármely külföldi gyárnak. Készít e gyár babát, lovacskát, különféle férfi- és nőtipust. Hasonló cikkeket árúsít a budapesti, a bártfai, szélakuai, fenyves-chovojnicai, fegyverneki gyár is. Nagyon szépek ötvös-, fa-, fémpipari-, papircikkeink is. De nagyon alkalmasak ajándékozásra a különféle műipari és művészeti dolgok is, a melyek koránt sem olyan drágák, mint a milyennek hiszik. Szükségleti tárgyait szintén hazai iparosoktól vásároljuk.

Mert jól jegyezzük meg, a magyar ipar támogatása ma már nem iparos érdek, hanem *nemzeti ügy*. A magyar ipar támogatásával voltaképpen *magunkat* pártoljuk, mert a visszatartott milliósokkal hazánk gazdasági fejlődésének egészséges vérkeringését mozdítjuk elő. Így csinálhatjuk meg leghamarabb politikai fordulat nélkül is az önálló vámterületet. Legyünk tehát a *gyakorlatban* is okos magyar hazafiak.

BELFÖLD.

Udvarhelyvármegye és a „Moderne Kunst.” Érdekes és nemzeti szempontból igen jelentőségteljes leirat érkezett minap Udvarhelyvármegye törvényhatóságához *Kossuth* Ferencz kereskedelmi minisztertől. A leirat annak az akciónak eredménye, amely a jelenlegi kormány alatt nagy erővel indult meg az irányban, hogy a művelt külföld, különösen a utjában, jobban és alaposabban megismerje fejlődő szép Magyarországot és a „tschikósokról”, a „gollaachról” és a többi társairól szóló gyilkos butaságok a külföld köztudatából végre egészen kipusztuljanak. E mozgalomnak egyik jelentős fázisáról ad most hirt a miniszter, aki leiratában arról értesíti a törvényhatóságot, hogy megállapodásra jutott a külföld egyik legtekintélyesebb

lapjával, a berlini „*Moderne Kunst*“-tal, amely szerint az a jövő év eljén megjelenő egyik számát egészen Magyarországra, a magyar nép s a magyar vidékek iránt és képből való ismertetésének szenteli. Kétségtelen, hogy e rendkívül elterjedt s magas művészi nivón álló folyóiratnak ez az ismeretése igen jó és maradandó hatással lesz a magyarság szempontjából a külföld műveltségére. A miniszter különben e vállalkozás támogatására hívja fel a törvényhatóságot, különösen abban az irányban, hogy amennyiben a folyóirat valami kérdéssel fordul ide, a megye készséggel bocsásson reudelkezésre minden adatot, felvilágosítást.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, nov. 20.

Immár tizenegyedszer hullatja levelét az idők vén fája, hogy elborítsa gyászszal, hervadással november 19-ének szomorú emlékét. De new borulhat oly vastag szemfedő, hogy eltakarhatná szemünk elől azt a sirt, mely elzárta a magyar nemzet jövővé angyalát, pártfogó nagy patronáját.

Minden őszi hervadással megújul emléke a dicső szent asszonynak, kit elvetemült gonosz kéz orvul megtámadva megölt. Mily rettenetes volt a bir, mely hozta a szörnyű tudósítást, hogy nagy királylénék, Svájc szép városában, Genfben, martirhalált szenvedett.

Hogy mit szenvedett akkor a magyar nemzet, annak leírására toll erőtlén, elmondására ember képtelen. Gyászba borult egész országunk, sirtuuk mindannyian, kik ismertük őt, láttuk nemes alakját, éreztük szeretetének csodás varázsát. És vajjon ki ne isverte volna őt széles e hazában. Hiszen a gyermekeket már úgy tanították, hogy a magyar legigazibb pártfogója Erzsébet királyné; a leányoknak őt, a kegyes nagyaszonnyt állították mintaképül, hogy hozzá hasonlík legyenek, s a férfiak előtt hazaszeretében ragyogó példát volt a bölcs nő, ki okos észszel visszacsálta alkotmányát ennek a nemzetnek.

Neki talán megváltás volt a halál, de nekünk olthatatlan fájdalomt okozott, s azóta évről-évre feltépjük sebeinket névnapja fordulóján. Tesszük ezt azért, hogy a dicső nagy királylénéről megemlékezzünk s lelki szemünk elé állítsuk a legnemesebb és legdicsőbb királylénét, ki oly igen szerette a magyart, s kinek annyit köszönhet nemzetünk.

1898. szept. 10-én zárta le örök álmokra szemeit a halál és e naptól kezdődik egyuttal emlékének halhatatlansága.

*

A hadügyi vezetőség szükségét látta annak, hogy egy hadtestet az ugynevezett *békelétszám* színvonalára emeljen. És a békésen bangzó katonai műkifejezés tulajdonkép részleges mozgósítást jelent. A hadtest, amelyről szó van, nem a zágrábi, hanem a boszniai a mely az ország minden részéből egészíti ki magát. Ez a körülmény alkalmas a lakosság széles rétegeiben nyugtalanságot előidézni, amennyiben a behívandó tartalékosok nem az ország egy bizonyos meghatározott területéről, hanem annak minden részéből hivatnak be. Ez oly színezetet ad a katonai intézkedésnek, mintha általános mozgósítás czéloztatnék. Erről azonban szó sincs. Talán csak katonai technikai okra vezethető vissza, hogy különböző ezredekhez tartozó, illetve az ország különböző részei fekvő ezredek tartalékosait hívják be.

Igen természetes, hogy a katonai intézkedés, bár a legszükségesebb és legszükebb kerekre szorítkozik is, izgalmat kelt, és a háboru rémét idézi fel. Nyugtalanságra nincsen semmi ok. Izgalomra még kevesebb. Az elrendelt intézkedés egyedül és kizárólag azért történt, hogy a határszéli lakosság a Szorbia és Montenegró területén mutatkozó heves agitáció, különösen a bandák fenyegető szervezkedésénél fogva, kellő védelemben részesítessék. Az erőteljes fellépés, a hatalmi erő imponáló felvonultatása ily esetekben a fenyegető veszélyek és bajok mellőzését, esetleg elhárítását jelentik. A kis szomszéd államok rakoncátlankodása bizonyára lényegesen engedni fog, ha látják, hogy a monarchia elvau készülve és el van szánva arra, hogy fogyer

crejével fenytse meg a féktelenkedő és izgága szomszédokat. Ha nem férnek a bőrükbe, akkor majd goudoskodni fognak arról, hogy beleférjenek.

A helyzet mindenesetre igen komoly. És tagadhatatlan tény, hogy nehezé válságok lapanganak a közelben. Épp azért volt szükség a katonai intézkedésre, hogy — ha még nem késő — ezen veszélyeknek elejét vegyék. A katonai intézkedések híre bizonyára józanitól fog hatni Szerbiában és igen valószínű, hogy további intézkedésekre nem lesz szükség.

*

Amerikában egy hatalmas, erőteljes tábor kezd kialakulni, kemény, szilárd emberekből, kik koplalásban, sanyaruságok között, pinceszobák szalmazsákjain növekedtek föl, s számszámokkal szerettek tekintélyes milliókat. Ezek a „selfmade man”-ek, az önerajukból tekintélyre, állásra, jólétre vergődött emberek. Legnagyobb részét a kisiparosok közül valók. A józanság, szorgalom, önképzés példaképei.

Rosszul neveltük mi eddig iparosainkat, kiöltünk már az inasévek alatt az ifjakból minden szeretetet szakmájá iránt, egyrészt, mert ez a legdurvább élet: az inaskodás, másrészt, mert a mester szakmájában mindig eltitkol valamit az inas előtt, nohogy ugyanolyan jó, tökéletes dolgot produkálhasson, mint mestere; ma aztán már ott vagyunk, hogy a sok kontár miatt külön külön mestert a folyamokat kell rendeznünk országszerte minden iparágban, hogy a kézi ipar gyártmányaival kudarcot ne valljunk. Iparosaink már nem is bíznak a saját erejükben, végvám, kormánysegély, adókedvezmény stb. képes csak szerintük föllendíteni a csenevész kisipart. Ezért áll oly alacsony fokon a kézügyesség, az értelmesség, a szakszerű és üzleties készsétség. Ezért oly szegény és ügyefogyott nagy általánosságban nálunk a kisiparos társadalom.

Ha képzetek iparosaink, fokozatosan kiszoríthatják azt a versenyt, amelyre ma még csak panaszkodni tudnak, s amely versenynek megvívására ma még nincsenek megedzve. A felpanaszolt külföldi verseny leküzdése ma még szinte he:kulesi munka, de nem lehetetlen, csak rá kell önmagukat nevelni az iparosoknak.

A versenyképességéhez tauulás és tudás kell. Az a tudás, melyet apáink műhelyeiben szereztünk, ma már nem elégíti ki a verseny igényeit. Ma „selfmade mau”-ekre, akaratörős, folyton előbbre törő iparosokra van szükség, hogy a magyar ipar boldogulhasson.

Egy pár szó a székelykereszturi polg. leányiskolához.

— Reflexió „Valaki”-nek e lap nov. 15-iki számában fenti cím alatt megjelent cikkére —

Székelykeresztur, nov. 19.

„Valaki” a jelzett helyen a Székelykereszturon létesített polg. leányiskolát szükségletnek tartja. Cikkének tartalma különös és feltűnő, társadalmi életünkben visszatetszést szült. Hozzá szólunk. A polgári iskolák létesítését a szükség szülte országszerte. Az élet sokoldalú követelményekkel lépett föl. Ezek között a műveltebb ember könnyebben oligazodik. A népiskola rendeltetésénél fogva csak elemi ismereteket nyújt. Ma még a nép gyermekének is ajánlatos ennél több ismeretet szerezni az élet küzdelmeire. Más irányu foglalkozásra törekvő ifjaknál, fiuknál, leányoknál ez éppu elengedhetetlen szükség. A polgári iskolák a több oldalú ismeretek megadására vannak hivatva. Ezekben nemcsak iparosok és kereskedők, hanem földmivelők és más foglalkozásu gyermekeinek is helye van. Ezek a társadalom valamennyi osztálya számára létesítettek, így a székelykereszturi polg. leányiskola is. Ez itt a leánynevelés terén közszükséglet pótol. Keresztur-nak a hivatalnokai osztálya is számottevő, iparos és kereskedő osztálya szintén, de ez intézet létesítéséért küzdök egyuttal a város közeli vidéke kulturális érdeke emeléséért is küzdöttek. A középosztálynak itt is számos tagja van. Birtokosok, papok, tanítók stb. A mai társadalmi viszony, az élet ez osztály leánygyermekétől a nagyobb műveltséget éppu megköveteli, mint boldogulási feltételt. Ezt az iskolában a helybeli és vidéki kis leányok már egyaránt megszerezhetik, áldás tóbát ez iskola rájuk, de ál-

dás és megnyugtató a szülőkre, akik eddig nagy aggodalmok közt kénytelenek voltak leányaikat távoli felsőbb leányiskolába vinni. Áldását leginkább a helybeli szülők, de az iskola közeli voltánál fogva a vidéki szülők is érzik. Mindezeket a cikkekhez „Valaki” tiszta lelkiismerettel, holmi kicsinyes érzelmi momentumok nélkül látta be, adja magas bölgyeozását abba, hogy polg. leányiskolánk mégis csak jó helyen van, mert vele kulturális intézményeink száma szaporodott, egyaránt hozzájárul városunk és vidéke kulturájára, társadalmi élet előviteléhez, ezért tehát csak tisztelettel örünk azok iránt, akiknek buzgó fáradozása létrehozta ez intézetet, egyúttal őket a város, a vidék jóakaróinak, jövőjének is tartjuk.

Ne hibáztassa a leánynevelés terén azon irányzatot se, hogy a szülők a leányaikat a polgári leányiskolában taníttatják. Figyelje el, hogy a kis leányok az itt nyert nagyobb ismeretkörről. Általános műveltséghez jutással egyúttal az életre iskészkülnek elő.

Czikkiró több tantárgy egyes részei tanulását éppen kifogásolja. Itt vegye fontolóra, hogy a polgári leányiskola célja kétféle. Jobbára azoknak eszközki oktatását, nevelését, akiknek munkakörük a női hivatás teljesítése lesz, de egyúttal felsőbb iskolába lépésre is jogosít, a polgári iskola tárgyai közt tehát csak tudja meg az egyes tantárgyak tanításánál a szorosau éppen nem az életbe vágó részeket is.

Ne tartsa végzetesnek a leánygyermekre a polgári iskola végzését, melyszerint az ilyen leány elszokik a munkától, kisasszony lesz, majd az életben a munkát kerüli megsemmisül. Éppen ellenkezőleg, felsőbb képesséssel bíró leány előtt nagyobb szellemi, lelki műveltségét fogva tisztán áll az életcél, az ő hivatása, rendeltetése, tudja mérlegelni tetteit azok következményeit, boldogulása feltételeit fel tudja fogni és azokat okkalmóddal teljesíteni igyekszik, szánítással, tervszerűen tudja végezni dolgait és könnyebben megtalálja boldogulása útját, eszközeit.

Nem szivesen venni cikkiró, hogy egy-egy székei leány is található polg. leányiskolánkban. Éppen ez volt egyik indító ok, cikkiró megírására. Csak helyeselhető, ha némely teletésesebb székei szülő is egy kissé magasabb neveltetésben igyekszik részesíteni leányát. A magasabb műveltség értékét felelőbb adtuk, ez csak javára válik székei népünknek is. A jó akaratot, az előretörést se egy, se más irányban ne helytelenítsük, hanem azt fokozni igyekezzünk. Elfoglalt bírálatot mondanak tehát és jogtalan lebecsinyléssel élünk, ha azt állítjuk, hogy a székei ember leányát a polgári leányiskolába azért viszi, mert a kisasszonya levének ez a legkönnyebb útja. Nem ezekből lesznek a székei kisasszonyok, hanem a távol nagy városokban szolgáló székei leányainkból, ezeket amazok csak helyesen tudják elítélni.

Czikkiró ur polg. leányiskolánk helyett Székelykeresztúron egy olyan iskolát szeretne látni, ahol leányainknak a mindennapi élet lezükségeiből teendőit taníttat meg, fel is sorolja azokat. Már meglevő iskolánkat cikkiró ur nebántsa, hanem ehelyett, ha városunknak és vidékének jóakarója, nyújtson segédkezet igazi jóakarattal ez új iskola állandósításához, megtartásához és hozza meg városunknak és vidékének azt az örömet is, hogy oadaud buzgóságával alapítsa meg az anyira ohajtott iskoláját. Nekünk csak örömmük fog telni benne, ha fáradságát siker koronázza és ha népünket ezzel még annyira boldogítja is és jóleső öröm kel szivünkben, amikor majdan látjuk, hogy nagy alkotását „a szegény nép örök bálája kíséri”. Alkotásával siessen, könyörüljön fiatal asszonyainkon, akikről ilyen véleményvel van: „Vagy szégyenlik a gyakorlati munkát, vagy nem értenek hozzá, vagy idegesek lesznek tőle s így kénytelenek céledét tartani.” Nagy szolgáló szükség miatt most mégis csak által asszonyaink kénytelenek végezni a gyakorlati munkát és tartani lehet tőle, hogyha iskolája megálapításával késik, fiatal asszonyaink annyira belejőnek a gyakorlati munka végzésébe, hogy aztán az iskola alapítása körüli fáradsága kárba megy.

„Valaki” figyelmét tisztelettel felhívjuk arra is, hogy ma lépten, nyomon a lehető legdemokratikusabb állam kirépitéséről beszélnek és arra törek-szenek, így hát polg. iskoláink intézősége korunk törekvésével merőben szembe helyezkedett volna, ha polg. leányiskolánkat két tagozatra osztotta volna azon cézzal, hogy az egyikben az intelligens szü-

lők leányai tanulják az elméleti részt, a másikban a székei szülők gyermekeiél pedig a gyakorlatot legyen a főtevényozó. A polg. leányiskolánk meg van állam által megállapított tanterve és ezen túlmenni, ottól eltérni nem lehet, nem szabad. Egyébiránt jó minékünk együtt lenni. Társadalmi életünkben nem azétagolásra, hanem minél szorosabb egyezésre kell törekednünk.

Végül igen nemos „Valaki” azon óhaja, hogy a székei leányok ruhájukat, székei viselkedetüket jöng a polg. leányiskolában is tartják meg. Megnyugtathatjuk, hogy most is tartják, hanem csak helyeselhető a tanítótestület azon törekvése is, hogy mindenek felett a teljes egyszerűség megkövetelésével, a fényűzés teljes kizárásával törekedjenek a növendékek arra, hogy a lehetőéig egyforma kivételű ruhában járjanak. Ez az izléshez, a csinhez, a reudhez tartozó jogos és helyes eljárás.

Szép dolog, ha ilyen közhasznú kérdéshez, intézményhez, aminő polg. leányiskolánk, személyi tekintetök, mellék körülmények, s ugalmasások nélkül szólnak hozzá. Ezt a szót úgy így követeli mindonkitől.

Pap Mózés.

HIREK.

Székelyudvarhely, nov. 22.

A délibáb áldozata.

— Buceuszavak Gyúrfás Aladár-hoz, miket a székeiudvarhelyi ref. kollégiumban volt osztálytársai a katonai pompával történt temetésén nem mondhattak el. —

Nem virágokból fontuk a koszorút, a mit sírodra fektetünk. Őzi fagy alatt nem nyílik befelje a Kuküllő partján. A te sírodra pedig nem hozzuk idegen földiöl a koszorút, hanem onszobordjuk lelkünk virágait, a tarka emlékeket, melyeknek magvát a barátság plántálta lelkünkbe, az iskola-padokban, a Budvár alján és a pázatos réteken.

Sok szívb, tarka emlékekből fontuk a mi koszorunkat. És megborad a lelkünk, ha végig nézünk rajta. Hisztalan keressük, nincs közük egy se, mely a gyerekek boldog nemtoródómégről szól. Pé ott látjuk a sötét gondolatokat, melyek már akkor neheztedek a te lelkedre, mikor más az életnek csak örömet ismeri. Gondolatidban már akkor ott lapangott a félelem és kétkedve, reszketve gondoltál a jövőre.

Az ifjú lélek tele van reményekkel. Tégedt is csak ez mentet meg a csüggedéstől. S mikor bízai földet dobunk a koporsódra mikor könnytel szemekkel nézünk végig a te utadon, lehetetlen visszafojtani az őszinte gondolat kifakadását: látam, mitek is a remény, ha csak délibáb.

Fáradt lábakkal léptél ki az életnek pusztá rónájára. A reményed adott erőt a kitartásra, mosolyt az arczardra a könnyvet a kezbebe. Látad az ózást és gyöngyözö homlokokkal robbantól féleje. Nem bírtak már lábaid mikor megtudtad a szörnyű valót: hiszen csak pusztá délibáb.

Miért nem nő tüzes lilium az őz erők árnyas sűrőjében? Miért nem fogamzott meglegrédés a sötét gondolataid között? A te lelkedben csak ezek találtak termő talajra. Hisztalan a földi kirca, a gondnélküli megelhetés, a szülői istápolás. Hisztalan a muló napi öröm, vidámság. A száz éves fak tövére csak az ártatlan bővirág tud gyökeret verni s az is rövid életre.

E gondolat ad bátorságot nekünk, hogy rövidlütadban, mely egyik világtól a másikig, egyik élettől a másikig vezet s melyre siettel elindulni, egy pillanatra feltartóztatassunk. Hiszen mi is a ugy délibáb eltelt állunk. Szemünk előtt fozladozik mar az élettő reményeség fátlya. Nehezdedik már a mi lelkünkre is a családsok ózása. S ha a földi javakban, muló örömeiben, gondnélkülségben kevesebb volt az osztályrészdünk a tiédné, ha a mi élettő e önkben több a reményeség, mint a meenyit te tápláltál, hogyan viselhetjük a meglepetést, mely keserve képet tár élénk, ha eltűnik előlünk a délibáb? Milyen lesz a mi életünk, ha te is elviselhetetlennek találod? A bálál gondolata hamarabb szállt meg tégedet. Vajjon a tettedben is csak megleltől-e bennünket?

Neg gondolatlanság, elharmarkodottság, gyavaság — halljuk a közvélemény szavát. Az uradta életet csak az Ur veheti el — mondja a vallás. A súlyos keresztet viselni kell — mondja a bölcs. A mi szivünket sebezted meg — mondják a szerető szülők. Miért nem vártál rém — mondja a híven szerető lány. Bűnöség — mosolyogva mondja az idegen. És mi a gyermekkoról kezdve igaz báráidat, jegea földágyad mellől kiáltjuk feonbanzon: Igazad van Gyúrfás Aladár!

Barátaid, míg megpróbáljuk felvenni az életet a reménytelen küzdelmet — mit te hiábanvalónak tartottál — birtónt fogjunk a te igazságod. Hirdetjük, hogy basztalau a mit tanít a vallás és tudomány, basztalau, a miért szemrehányást tesznek a szere ő szivek, a meg izlett keserű mérget miért kellene felhajtani a mások parancsára és kedvéért? Hiszen reményeség nélkül sincsen élet és a remény délibáb, csak pusztá délibáb.

Megfogyott barmatcseppek ékesítik a takaródu szánt gorongyöket. A késő őz hideg s borzongat sírod mellett. A te lelked már tavaszi illatban furdik, az örök tavasz illatában. Ezt a tavaszt ábitozzuk mi is, mikor ismét földet uynjtatjuk a barátai jobbot Neked egy pillanatt, nekünk hosszú időbe fog telni, de a viszontlátás reménye, az egyetlen reményeség, melyben családú nem fogunk.

Most leten veled!
(Budapest.)

(Z. J.)

Egyről-másról.

Elnézem az élet nagy telonsáit, — a küzdő és fárado emberek, mindeki nyargal, mindonki vorojtkezek, de a munkának azt a finomabb nyomat, mely nemcsak vauásokkal árnyalja b az arcokat — nem látom sohol. A közösleges indulatok durva barázdáit azonban felismerem minden homlokon.

A lelkiélet kifejezésének az az átlagos plasztikája anyira mindennapos, hogy fel sem tűnhetik. Búató indulatok: — tartós olédgetlenség, gyakori harag, felindulás, bosszúság és keserűség gyűrűk őszse az arcokat. Ezek kísérőek és kísértőnek mindenhol, munkában és szórakozásban egyaránt. Az emberek nem örömmel, nem öntudatosággal végzik feladataikat, hanem kénytelenségből, — gépiesen. Az így tolyeított muuka nem nemesit. Ellenkezőleg — szárnyát zegi a becsvalyának, megöli az önbizalmat és letöri az életben való hitet, megsemmisíti az ellonállás és kitartás minden erejét.

A nemos alkatrészeket nélkülözö lélek sötét ürőben aztán jogosulatlan vágyak ébrednek, azoknak szövétneket gyújt a gonoszság démona, oltárt emel az aranyimádsá tomplomának és megkezdődik a bűnös lélek vándorlása a Mammon körül.

A saját munkakörükben becsüket és ingerüket vesztött különbözö élethivatások — a polgári és „politikai” foglalkozások szellemi és ipari műhelyi kialakulók a könnyű pénzszerezés szerencsehajlékaivá. Igazán nemos és előkelő szellemi hivatásu munkások kétes értékű pénzületek és vállalkozások etikailag tiltott — bár törvényileg megtűrt — üzembelen merítik ki tevékenységüknek minden erejét, csakhogy pénzt szerezzenek, — rövid időn, könnyű módon.

Az áldozat nagysága nem riaszt vissza. Szabadság, nyugalom, becsület, jóhírnév, család, boldogság, szóval az emberi lét minden magasabb rendű eszményi tulajdonát a siker érelkéiben ha koll — együttesen is kockázra teszik, feláldozzák, hisz becsét, vagy tartalmát egyiknek sem ismerik s olvégre is pénzrel mindent megszerezhetőnek vélik. És ez a szellem a teremtés koronájának gyöngyét — a nőt is üzleti árucikkékké forgalmába vonja. Érték-mérője a pénz. . . Példa rá a sok szerencsétlen érelkéházság.

Üzleti szövetségen épül fol a családú „szentély”! Ez emberi szenvedések 90 százaléka azokra az indokokra vezethető vissza, melyekért az emberek a pénzt szerzik és azon módokra, melyekkel azt elköltik. Reudszert mindennütt az erkölcsi feltételek hiányát kell ilyen esetekben pénzzel vagy az érdeklontetek más rokonvontkozássainak eszközével — házaság, rang, öszkekötetés stb. kiegyenlíteni.

És vajjon kiegyenlítették-e? Vajjon a pénz eltüntetete-e hát a természetes, a lélektani ellentéteket? — A lélek kulturájára határozza meg, nem külső javak.

Mellékes az, hogy ez a kultura az anyai lélek melegségből sugárzott-e át, avagy pedig a szenvedések viharai plántálták el. A fő, hogy meg legyen, mert kizárólag ez, csakis ez képes biztos támpontot és menedéket nyújtson az élet megrázkodtatásainak válságos uapjaiban, hol szivünk minden terhével megnyugodhatunk.

Ezt kell bele vinni a családú életbe, az iskolába és a társadalomba, mert az egyetlen erő, mely mindent kiegyenlít, mindent őszertart és feleml.

Társadalmi és politikai közéletünk nem a vezető férfiak és a parlamenti politikuskok észbeli tehetség-híján gyöngö és rosakatag, nem a nagy gondolkodókat nélkülözi, hanem — a nagy jellemeket!

A legnemesebb — igazán benső lelkosedéstől sugalmazott akciók nyomában ott kísért mindenütt a gyanúsítás, az ármány és megbénít, megfojt minden alkotást, mert vértöringésének lüktető erőjét az erkölccsleőség, a korrupció, a panamak világából nyeri és alantos őszlőne ellentmond az etikai haladás rendjének.

A közéleti tisztaság nem egyéb, mint a köztudatnak erkölcsi kultúrája

Kenessey püspök érkezése. Kenessey Béla ref. püspök, mint jeleztük, f. hó 25-én d. u. 2 órakor érkezik városunkba. A kollegium előjárásága már megtette az előkészületeket, hogy minél impozánsabban fogadhassa a püspököt. Az eddigi megálapodások szerint, a vármegye határ szélén, a hájasfalvi állomáson dr. Sebesi János alispán fogadja

a vármegye nevében. Az előjáróság és a maga kebeléből küldöttséget menezet eleibe lőjjaelvára. A küldöttség tagjai: *Ugron János* főgondnok vezetője mellett: *Vajda Ferencz* esperes, *Bíró Áron* és *Szabó András* előjárósági tagok. A helybeli vasutállománál, a város nevében *Gottlárd János* polgármester, míg a kollegium előtt felállított díszkapuánál *Gönczi Lajos* igazgató fogadja a kollegium részéről. Másnap, november 26-án délelőtt 11 órakor kezdődnek a kollegiumban a tisztelgések. Félkettőkor a Süksöd-féle helyiségben bankett lesz. Egy toritók ára 6 kor. Jelentkezni, illetőleg jegyet váltítani lehet Székely Dénes könyvkereskedésében. Este 6 órakor a kollegium tornacsarnokában tartandó egyházi estélyre a püspök fog beszélni. A püspök itt léte alatt, mint értesülünk *Ugron Ákos* főispán vendége lesz, mivel egyébiránt rokoni kötelékben is áll.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelyi vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 27-ikén rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát az egészségügyi körök új beosztása, a körorvosi szolgálat és a körorvosok orvosi gyakorlata tárgyában alkotandó szabályrendelet képezi.

Emlék-ünnepély. A székelyudvarhelyi ref. kollegium Ifj. „Petőfi Önképzőköre” Erzsébet királyné emlékére, ma, vasárnap, délután 5 órakor az intézet tornacsarnokában tartja emlék-ünnepélyét Műsor: 1. Erzsébet gyászadal, Kontor Elek; vegyeskarra alkalmazta Pál S.; éneklí az ifj. zenekar. 2. Megnyitót mond Nagy Elemér tanár-elnök. 3. „L-hullott a rozgó nyárfa...” zenekari kísérettel éneklí *Palló Imre* VII. o. t. 4. Erzsébet, Váradí Antaltól; szavalja *Leγγελy Gaby* VII. o. t. 5. Hunnia gyászja, Lányi Ernőtől; játsza az ifj. zenekar. 6. Emlékbeszéd Erzsébet királynéről, írta és elmondja *Pálffy László* VII. o. t. 7. Erzsébet emlékezte, Falk-Heidberg; szavalja *Gönczi László* VIII. o. t., zongorán kíséri *Kassay Irén*. 8. „Erzsébet királyné...” Bathó János-tól; éneklí *Török József* és *Lazaroi Samu* V. o. t. 9. A kapuczinusok sirbolyájában, Ábrányi Emiltől; szavalja *Palló Imre* VII. o. t. 10. „Faluvégén kurta kocsmá”, Auspitztól; éneklí az Önképzőkör férfikara. 11. Induló, játsza az ifj. zenekar.

Szent Antal-estély. A ma délután tartandó szent Antal-estély műsora a következő: 1. Ének szent Antalhoz. 2. Salutatis angelica Klap Pie Policane, éneklí a férfikar. 3. Szaval: *Dobai Tibor* főgimn. tanuló. 4. Szabadelőadást tart: *Burger Arthur* főgimn. tanár. 5. Zongorán játszi *Balassy Juliska*. 6. Monologot ad elő *Lányi Bolyka*. 7. Szaval *Lukhaub Miklós*. Ének szűz Máriához. Elnök *Tamás Péterné*, rendezők: *Flórián Margit*, *Szabó Erzsébet*, *Ferencai Margit*. Kezdeté 8 órakor. Belépti díjak a „szent Antal” népkonnya javára fordítottaknak, melyre a közönség figyelmét ez uton is felhívja a rendezőség.

A Korcsolyázó-egyesület közgyűlése. A Korcsolyázó-egyesület a múlt vasárnap tartotta közgyűlést a tagok élénk érdeklődése mellett. A pénztárvizsgáló bizottságnak jelentése alapján *Burger Arthur* pénztárnoknak a felmentvényt megadták és jogszövevényi közönetet szavaztak működéséért. A jövő évi költségvetést 930 korona pénztári maradvánnyal és 1740 kor. bevétellel és 1942 kor. kiadás-sal megállapították Ezen összegben befoglaltatik a villamosvilágítási beruházás első részlete. Elhatározta a közgyűlés, miszerint újabb megkeresi a városi tanácsot, hogy a sétatéri pavillon mellé clozetet építtessen, a melynek költségéhez az egylet korábbi közgyűlési határozat alapján 100 koronát felajánl. A tagsági díjak tekintetében a közgyűlés úgy döntött, hogy daczára annak, miszerint a villamosvilágítást bevezeteti, a díjak a múlt éviékné maradnak. Ezután *Bécsk Aladár* titkár, mint elnök, a tisztikar lemondását bejelentve, *Molnár Károly* korelnök vezetésével mellett a választást ejtették meg a következő eredménnyel: Elnök: *Szabolka Rozsó*, titkár: *Bécsk Aladár*, jegyző: *Dr. Majthényi Miklós*, pénztáros: *Burger Arthur*, gazda: *Dobó Zoltán*. Választmányi tagok lettek: *Dr. Bodolla Gábor*, *Dr. Göllner Béla*, *Dr. Horváth Károly*, *Haás Rozsó*, *Jánosy Béla*, *Kovácsy Jenő*, *Leichtner Gyula*, *Molnár Károly*, *Persian János*, *Szabó Árpád*, *Dr. Szévényi László*, *Tompa Árpád*.

A Székelytársaság újonnan tartott kongresszusáról *Duka András* egyesületi pénztáros most teszi közzé zárazamadását. A nagy körültekintéssel, alapos pontosággal összeállított számadás összesítése a következő: *Bevétel*: gyűjtésből 1276 K. 80 f., műsoros estélyből 553 20 K., kiállításból 301 40 K., jelvényből 23 24 K., összesen 2154 K. 6 fillér. *Kiadás*: 1140 K. 82 fillér. *Maradvány*: 1013 K. 82 fillér.

Protestáns estély. A székelyudvarhelyi ref. egyházközösség *Kenessey Béla* püspök látogatása alkalmából f. hó 26-án, csütörtökön este 6 órakor a református kollegium tornacsarnokában tartja meg az évben első egyházi estélyét. A rendezők ezen estélyre a következő érdeke: műsort állították össze: 1. Gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra, 42. zsolt. 1. verse. 2. Elnöki megnyitót, tartja *Vajda Ferencz* ref. lelkes, esperes. 3. Iskarióth, írta Váradí Antal, szavalja *Ferencai László*. 4. Énekel *Manchen Margit*, zongorán kíséri *Kassay Irén*. 5. *Kenessey Béla* püspök beszéde. 6. Vonós négyes, előadja az ifjúsági zenekar. 7. Haldokló mellett, *Tompától*, szavalja *Gönczi László* VIII. o. t. 8. Bezáró beszéd. 9. Bezáró ének. Áldd meg uristen. Az estélyre külön belépő díj nincs, azonban kegyes adományok gyűjtésére persely fog kitétetni. A befolyó tiszta jövedelem szegény tanuló gyermekok karácsonyfájára fog fordítottatni. Meghívók nem bocsátatnak ki, hanem az érdeklődő közönséget ez uton hívja meg az egyházközösség. Az estély rendezői: *ösv. dr. Szabady Ferencz*, *Dr. Bodolla Gáborné*, *Csanádi Zaláné*.

Öngyilkos huszárönkéntes. Szordán reggel a főváros egyik szállójában meglötte magát *Gyárfás Aladár* honvédhuszár-önkéntes. *Gyárfás* Eudor koreszturi földirtokos és neje toheteges, szép fia. Kedden este bérelt szobát a szállóban, a hol meg-hagyta, hogy reggel nyolcz órakor költsék föl. A jeltzett időben kopogtak is az ajtón, de nem kaptak választ. Kérem benyitottak a szobába, a hol Gyárfást a földön fekvő, holtan találták. Megjelent a rendőri és katonai bizottság s megállapították, hogy az élet-unt fiatambor reggel hét és nyolcz órakor ott öngyilkos. Hét órakor ugyanis még látták, a mikor a szálló folyosóján járkált. Gyárfás szivou lötte magát a egyetlen golyó azonnal megöltte. Három levelet hagyott hátra és pedig atyjának, anyjának és bányájának, a ki szintén a bányakönel szolgált. Találtak a szobában egy papirlapot is, a melyre ezt írta az életunt: Önként halok meg. Tetem oka szerelmi bánat, életunság. Kérem a bouczolás mellőzését. A fiatal életuntat katonai pompával temették el Budapesten. Egykori osztálytársai e lap hasábjain bucsuznak el tőle. A megboldogultat ma délután helyezik el örök nyugalomra a koreszturi állomásról az ottani csiládi sirbolyba.

Halálozások. *Tamás Andorka*, *Tamás Albert* főgimn. h. igazg. és neje *Gergely Juliska* fia, a főgimn. 6-ik osztályának tanulója, szüleinek szomofénye, f. hó 16-ikán reggel rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult kedves fia a komoly törekvés, kötelességtudás és engedelmesség példaképe volt iskolatársai előtt. A szülők fájdalomát enyhítte az az osztatlan őszinte részvét, mely a korán elköltözött jó fiut sirjába kisérté.

Orendi Dániel hentes és mészáros életének 45 ik, házasságának 14 ik évében f. hó 17-én elhunyt. Halálát neje szűl. *Török Vilma*, négy gyermeke és számos rokon gyászolja.

Kolumbán Rózsika, *Kolumbán Lukács* és neje *Bartha Irma* négy éves kedves kis leánykája f. hó 14-én örökre lehunyt a szemeit. Halálát szüleine kívül kisteherói és nagyszülei siratják.

A Múzeum-egyesület választmánya ma délelőtt 11 órakor a megyeház kistermében *Ugron Ákos* főispán elnökésével gyűlést tart.

Iparosok állérestélye. A Polgári önképző és segélyző egylet nov. hó 24-iki fillérestélyét rendezik: *Bányai Zsuzsa* és *Anuska*, közreműködnek: *Enekeszó*, 1. Részlet a *Kis Molnár* című operetből, *Csoelista dala*, 2. A kesergő leány *Kovács Endrőtől*, éneklí *ösv. Mihalovits Béláné*. Szaval *Schaffent Anuska*. Monologot ad elő *Szigetéri József*.

Korcsolyázók figyelmébe. A Korcsolyázó-egyesület elnöksége a következő értesítést bocsátotta ki. A Székelyudvarhelyi Korcsolyázó-Egylet jégpályájára az 1908—1909. idényre a beiratások az egylet pavillonjában kitétt könyvbe történnek. Mindazok, kik a múlt évben tagjai voltak az egyletnek, — miután a tagsági kötelezettség 3 évre terjed, — újból beiratkozni nem kell. Az egylet alapszabályai értelmében egyleti rendes tag az lehet, kit a választmány az egyleti tagok sorába a jelentkezés alapján felvett. A rendes tagok évi tagsági díja személyenként 6 kor., 2 személyből álló család évi tagsági díja 9 kor., három személyből álló család 10 koronát, azoufelül pedig minden család 1 koronát fizet. Diák jogy ára 3 korona. Idényjegy felnőtteknek is adatik, melynek ára beiratási díjjal 8 kor. Az idényjegy-bérlők a családi jogy kedvezményében nem részesülnek. A napl korcsolyázó jogy ára 50 fill. Néző- és tanuló napi jogy 20 fillér. Korcsolyákat a tagok az egyleti helyiségben is elhelyezhetik, ha szekrénybérlőt váltanak, melynek ára 1 kor. A választmány, hogy a tagoknak lehető legnagyobb kényelmet nyujtsa, már ez idényre bevezetetti a villamosvilágítást, a így a

pálya betonkint háromszor (kedd, csütörtök és vasárnap) délután 5 órától 8 óráig villamosvilágítás mellett a közönség rendelkezésére áll. A tanuló ifjúság legcélszerűbben intézetünkent jelentkezhetik.

Özvegy kisasszony. *Murai Károly* ilyen című énekes bohózatát adja elő egy műkedvelők-ből alakult társaság, december 1-én. A szindarabot a Budapest-azálló színháztermében tartják és jövedelme egy részét a városi szegények felszólályezésére fordítják.

Az ipari munkások szabad lyceum előadásainak 1908—9. évi sorozata mult vasárnap délután kezdetét vette. Az előadást a Hymnus elnevelése után *Gyerkos Mihály* biz. titkár, rövid ismertető és buzdító beszéddel nyitotta meg. Ez alkalommal dr. Hegyemgi *Kis Pál* főispáni titkár tartott tartalmas és mindvégig figyelemmel halgatott előadást „a magyar törvények alkotásáról”; ezen beosztással: a törvényjavaslatok benyújtása, a törvényjavaslatok elfogadása, a törvény szentesítése, a törvény kihirdetése, a törvény életbe lépése, végül ezek alapján ismertette, hogy mi az igazi törvény és mi a polgári szabadság. A nagyszámban megjelent érdeklődő hallgatók élénk élénzessel fogadta a szépen sikerült előadást, mely után *Ienter Béla* iparos ifju szavalta igen ügyesen *Petőfi* egyik költeményét. Az előadónak a hallgatóság elismerő köszönetet, szavalónak dicséretet elnök-helyettes fejezte ki, felhívva a közönség figyelmét ezen ügyes és tanulságos előadások mentől tömegesebb látogatására, mely után a Szózatot énekeltek el az egybegyűltek. Ma délután 2 órakor kezdődött *Derélti Albert* fog előadást tartani a munkásbiztosító pénztárkról.

Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi ált. tanító-egylet mult jeleztük, folyó hó 12-én Székelyudvarhelyt a róm. kath. főgimn. dísztermében tartotta meg idei közgyűlést, számos tanúgybarát és szép számmal megjelent tagok élénk érdeklődése mellett. A gyűlést megelőzőleg ünnepi szent misét és „veni sancte”-t végzett az ujonnan javított díszes plebania templomban *Mikes János* gróf kerületi főesperes. A gyűlés d. e. 10 órakor kezdődött, melynek főpontját *Mikes János* gróf egyesületi elnök megnyitotta képezte. Vallásos érzéstől áthatott lelkesedéssel fejtekte ki elnöki megnyitójában mindazon kötelességeket, melyek a helyesen gondolkodó, hivatásának élő tanító, illetve népművelőnek működési célját kell képeznie, ha lelkiismerettel akar megfelelni magasztos hivatásának. Ezzel kapcsolatosan szólt a viszonyról, mely a tanító előjáróival összefüzi és egymás iránti kölcsönös szeretetre buzdítja. Elnök megnyitja után pénztárvizsgáló-bizottság küldött ki, melynek vezette elnök az új alapszabályok miniszteri jóváhagyását jelentette be. *Bálint József* orozzbegyi tanító talpraesett szavalattal köztötte le a hallgatóság figyelmét. Majd *Gál Sandor* egyleti főjegyző olvasta fel titkári jelentését. Az egész jelentésben a szakutadás és kartársi szeretettel párosult igazság szálai vonultak végig. A mély tudás és szakértelemmel összeállított titkári jelentést tudomásul vette a gyűlés. Főjegyzőnek buzgó fáradságáért őszinte szavakban mondott igaz köszönetet az egyesület. Az őszajóvetelényét *Szemlér Ferecz* főgimn. tanár emelte érdekes szabad előadásával. Sok évi tapasztalatból merítette előadás tárgyát; rámutatott a beszéd és írában előforduló szavak, köztöszök helytelen használatára. Előadását szembeöltő példákkal világítva, mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a gyűlés. A tanulás szabadelőadásért őszinte közönet és élénzést jutott osztályrészül. A változatosság kedvéért *Máron Lajos* zetelaki tanító szavalt zajos tetszéssel. Szomorú kötelességet teljesített *Borbáth József* lövetei kátor tanító, megemlékezve Tamási Tivadár elhunyt lövetei kátorról. Majd kaudidáló bizottság küldött ki, mely után a pénztárnak és pénztárvizsgáló bizottság tette meg jelentését az egylet pénztárának állapotáról. *Gyurcsovecz Károly* úkei tanító pedig határozati javaslatot terjesztett elő az iskolákban baszualandó egyforma tankönyvek és az iskolai mulasztások körül egyforma eljárás tárgyában. A határozati javaslat első részét általános-ságban, második részét pedig teljes egészében fogadtt el a gyűlés. *Szabó Antal* egyleti könyvtárnok jelentése fogadtott el azon iudítvány kíséretében, mivel az egyletnek jelenleg nincs annyi könyve, hogy megérdemelje egy költségesebb könyvszerkevény beszerzését, helyette egy kimutattás szerzesék be, melybe a könyvek nyilvántartás végett bevezetessenek. A gyűlés végül pontját az általános tisztújítás foglalta le. Jeleli bizottság minden egyes tiszti állásrajhármat jelölt, kik közül: *Petres Lajos* alonokné *Bálint Károly* főjegyzőnek, *Erdélyi András* aljegyzőnek, *Szabó Bálint* pénztárnoknak, *Szabó Antal* könyvtárnoknak választattak meg egyhangulag. A gyűlés programjának végével elnök meleg szavakban köszönte meg a szives érdeklődését, további lelkiismeretes munkálkodásra buzdította az egylet tagjait. Szellemiek bevezetésével az „Erzsébet” szállóban társas ebéd volt. Szellemi kincsekben gyarapodva, testileg erősebbé tért ki-ki szűkebb körű otthonába, hogy a romlatlan gyermek léleken tovább folytassa a boldogulás alapvető ügy munkáját. (Kiadicsfalva) *Bálint Károly* jegyző.

971—1908. sz.

végrh.

Árverési hirdetés.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1908. évi 5647. számú végzése következtében dr. Pál Ernő ügyvéd által képviselt Siegmund József javára 599 kor. s jár. erejéig 1908. évi október hó 13. án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 896 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: cipőőrök, varrógépek, berendezés és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járás-bíróság 1908. évi V. 692/2. számú végzése folytán 599 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi szeptember hó 29. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 90 kor. 97 fill. ben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen, Kosuth-u. 10. és 35b. sz. a. leendő megtartására 1908. évi november hó 23-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-olgy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az éri-ollett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságok má-sok is le- és felülfoglaltatták, azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhely, 1908. november 10.

Nagy Lajos, kir. bir. végrh.

Sz. 608—1908. végrh.

Árverési hirdetés.

Alólírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykeresztúri királyi járásbíróságok 1908. évi V. 422/1. számú végzése következtében Dr. Király Géza esztervári ügyvéd által képviselt Kükküllői takarékpénztár részvénytársaság javára 845 korona s jár. erejéig 1908. évi szeptember hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le-foglalt és 2397 koronára becsült következő ingo-ságok, u. m.: 4 métermázas komló, 1 garnitúra butor, és még többféle házi butorok, 2 tehén, 1 borju, 2 ezékér, 1 eke, 4 sertés és takarmány nyilvános ár-ve-re-sen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykeresztúri kir. járás-bíróság 1908. évi V. 422/2. sz. végzése folytán 845 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. május 7-ik napja-tól járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 115 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított köl-t-ségek erejéig, Székelykeresztúron, alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi november hó 28. napja-nak d. u. 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-olgy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsá-ron alul el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságokat má-sok is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykeresztúr, 1908. évi november 10.

Szalontai Albert, kir. bir. végrehajtó

CZIM: AZ UJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

Árverési hirdetés.

A bordosi unitárius Egyházközség eladja „Fartató“ és „Mestervölgy“ nevű erdő-részleteiben előforduló kijegyzett tölgy- és bükk-, „Nagyorotvány“ nevű erdőrészen pedig csak a tölgyfa készletét 1908. évi november 29-én a helyszínen, d. e. 10 órakor.

Kikiáltási ár 2186 kor. 67 fillér. A kikiáltási árnak 10%-a bánatpénz, mely ösz-szeget a vevő tartozik az árverést vezető kezéhez az árverés előtt letenni. Az árverés zárt és írásbeli. — Egészben való eladáson kívül szárlanként és részletekben való árverés is teljesíthető. Részletes szerződés alólírottul bármikor megtekinthető.

Bordos, 1908. november 14-én.

Molnár Kálmán, unitárius pap.

Sz. 2709—1908

szb.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabirája.

Haszonbéri hirdetés.

Kápolnásfalu község tulajdonát képező „Homoród“ gyógyfürdőt a hozzátartozó területtel, hideg- és melegfürdőkkel, az ivóvizek szabad és díjtalan használatával, a fürdő és laképületekkel s azoknak összes felszereléseival, jégveremmel, korcsma és vendéglővel Kapolnásfalu község-házánál 1908. évi november hó 23-án d. e. 10 órakor kez-dődő nyilvános árverésen 1909 június hó 1-től 1912. évi szeptember hó 1-ig terjedő időre haszonbérbe adja.

Részletes feltételek alólírott főszolgabirónál és Kápolnásfalu község előljárlóságánál megtudhatók.

Székelyudvarhely, 1908. október hó 7-én.

Dr. Demeter, főszolgabíró

Árverési hirdetés és feltételek.

Az oklándi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Marok Miklós felsőrákosi lakos végrehajtható Csiki Kata férj Komaa Ferencné felsőrákosi lakos végrehajtást szenvedett végrehajtásos ügyében a kérelem következtében a végrehajtásos árverés 380 kor. tőke, ennek 1908. évi június 12-től járó 5% kamatai 68 kor. eddigi költség valamint jelenlegi 20 kor. és a még felme-rülendő költségeknek behajtása végett az 1881. évi 60. t. cz. 144. § alapján és a 146. § értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek oklándi kir. járásbíróság területén fekvő felsőrákosi 58. számú teleknykben A+ 85. hrsz. faházra 320 kor. 86. hrsz. kertre 3 kor. 1196. hrsz. szántóra 41 kor. 1318. hrsz. szántóra 20 kor. 1462. hrsz. szántóra 61 kor. 1469. hrsz. szántóra 30 kor. 1614. hrsz. szántóra 7 kor. 2427/1. hrsz. szántóra 4 kor. 2428/3. hrsz. szántóra 4 kor. 2454/2. hrsz. szántóra 33 kor. 2455/1. hrsz. szántóra 33 kor. 2477. hrsz. szántóra 18 kor. 2590. hrsz. szántóra 12 kor. 2592. 2593. hrsz. szántókra 108 kor. 2627, 2628. hrsz. szántóra 107 kor. 2855/3. hrsz. szántóra 1 kor. 3075/1. hrsz. szántóra 22 kor. 3075/2. hrsz. szántóra 22 kor. 2977. hrsz. szántóra 3 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az 1881. évi 60. t. cz. 156. § alapján egészben elren-deltetik.

Az árverés megtartására határnapul 1908. évi december 4. napjának délelőtti 9 órája Felsőrákós község házához tűztetik ki.

Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingat-lan becsáronak 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számi-tott és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 l. M. sz. a. reu-deletben jelölt óvadékképes értékpapírban a ki-küldött kezéhez letenni, vagy a 178. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályzerű elismervényt kiszolgáltatni.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1908. évi szeptember hó 21-án.

Mihály, kir. járásbíró.

Árverési hirdetés.

A székelyudvarhelyi róm. kath. finevelő-intézethez tartozó Lakatos-alapítvány árverésén — az alapítvány szántói a Karé-dűlőben (szom-batfalvi határrész, rét) 1194—1195. hrsz. a. 7 hold 142 □ ölet tesznek ki — 10,000 koronás ajánlat történt. De a törvényes határidő alatt 10,500 koronás ajánlat tétetett. Ennek alapján f. évi november 29-ére újabb árverést hirdetek és felhívom árverezni szándékozókot, hogy említett napon d. e. 11 órakor a törvé-nyes bánatpénzzel a finevelő-intézet igazgatósá-gának helyiségében jelenjenek meg.

Székelyudvarhely, 1908. nov. 20.

Kovács János,

60ev.-int. igazgató.

Szám 13309—1908.

szb.

Árverési hirdetés.

Udvarhelyvármegye árvásékez közhírré teszi, hogy felsősófalvi néhai Mátyus Dénes és neje Szász Borbála kiskoru örökösei Jakab Kataliu, Keresztes Juliska és nagykoru Keresztes Jánosné Mátyus Julianna tulajdonát képező és a felsősófalvi 3. sz. tljkv. A+ 1, 2, 3. rsz. alatt foglalt 86. h. 1594 □ öl területű legelő, 158 h. 454 □ öl területű összesen a tljkönyvi állapotnak megfelelően 245 k. 458 □, de természetben 30—40 hold-dal nagyobb ugynevezett „Jahoros“ nevű erdőt önkéntes nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen örökáron eladja. Az eladandó ingatlan kikiáltási ára 30,000 korona, melyen alul eladatni nem fog.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, melyet venni szándékozók készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban kötelesek az árverés megkezdése előtt az árvásék kiküldöttje Dollny Róbert árvászéki jegyző kezéhez átadni, mint aki az egész árverést vezetni fogja. Ugyancsak hozzáadandók a zárt írásbeli ajánlatok is az árverés megkezdése előtt. Ár-ve-rési határidőül Felsőboldogfalva község-házához 1908. évi december hó 19-én d. e. 10 órája tűztetik ki. Részletes feltételek alólírott árvászékuél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Udvarhelyvármegye árvászékének Székelyudvarhelyt, 1908. november hó 12-ikén tartott üléséből.

1—2

Br. Orbán, h. elnök